

بررسی تاثیر آموزش روش مונته سوری بر مهارت های زبان اول و زبان دوم: یک مطالعه مروری

سحر احسانی نویسنده مسوول^۱، مهلا عباسی^۲، عباس شاهوردی^۳

^۱ دکتری تخصصی، روانشناسی سلامت، دانشگاه تهران

Sahar.ehsani.72@ut.ac.ir

09388926334

^۲ کارشناسی، روانشناسی، دانشگاه تهران

^۳ دانشجوی دکتری، روانشناسی، دانشگاه شهید چمران

چکیده:

مقدمه: روش آموزشی مونتسوری بیش از ۱۰۰ سال است که وجود داشته است، اما ارزیابی اثربخشی آن بر یادگیری زبان کمیاب است. هدف این مقاله مروری بررسی تاثیر آموزش روش مونتسوری بر مهارت های زبان اول و زبان دوم است.

روش: این مطالعه مروری، با استفاده از کلمات کلیدی روش مونتسوری، زبان اول، زبان دوم، مهارت های خواندن و نوشتن در پایگاه های اطلاعاتی نظیر گوگل اسکولار، ریسرچ گیت و ساینس دایرکت از ۲۰۱۲ تا ۲۰۲۴ می باشد که از ۷۰ مقاله به دست آمده ۲۰ مقاله مرتبط با دارا بودن معیارهای ورود مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج: در این متد ساختار سنتی کلاس درس و جایگاه استاد و شاگرد شکسته شده و کودکان در فضایی پویا و باز با تجربه های آموزشی مواجه میشوند. کلاس های درس مونتسوری فضای آزادی دارد کودک به انتخاب خود و بر اساس تواناییها و علایقش به تجربه های آموزشی تن می دهد و استعداد های وی در جهتی خاص محدود نمی شوند. در این متد فرآیند یادگیری زبانی بر مبنای بازی و انجام مسئولیت های تعیین شده است. همچنین برای یادگیری زبان از مواد متنوعی استفاده می شود و به جای تاکید بر محتوای صوتی و مکتوب که در روش های سنتی آموزش مرسوم بوده، محتوای آموزشی می تواند امری از جنس تجربه ی حسی باشد، مانند لمس کردن یک ماده یا نظیر آن.

بحث: روش آموزش مونتسوری می تواند در بهبود عملکرد های خواندن و نوشتن و یادگیری زبان دوم موثر باشد.

واژگان کلیدی: مونتسوری، یادگیری زبان، یادگیری زبان دوم

۱- مقدمه

امروز بر کسی پوشیده نیست که رشد کودک یک فرآیند کل نگر است، به این معنی که حوزه های مختلف شناختی، فیزیکی و حرکتی و اجتماعی و عاطفی به طور همزمان عمل و رشد می کنند (لاسی و همکاران، ۲۰۰۷). بر اساس این واقعیت، توصیه می شود که برنامه درسی و یادگیری اولیه کودکان باید به شیوه ای یکپارچه و جامع سازماندهی شود (ندیم و همکاران، ۲۰۱۰). نواحی رشد کودکان تحت تاثیر همه عوامل محیطی و ژنتیکی به رشد خود ادامه می دهد. عوامل خارجی مؤثر بر رشد زبان به ورودی صوتی ارائه شده به فرد، استفاده از زبان در محیط خانواده، سطح تحصیلات والدین و مهارت های فرزندپروری مربوط می شود (گرگین، ۲۰۲۰).

زبان ابزاری است که تعامل فرد با دنیای بیرون را ممکن می سازد. کودکانی که رشد زبانی خوبی دارند، عموماً توانایی بیان افکار، احساسات و کنش های تعاملی با محیط خود را دارند. توسعه ی مهارت های زبانی پایه در مهد کودک ها بر توانایی گوش دادن، صحبت کردن و خواندن اولیه تاکید دارد (محمود و همکاران، ۲۰۲۰). یادگیری زبان در کودکان یک فرآیند پیچیده و طولانی است که نیازمند تلاش و تمرین است. با این حال، با توجه به قابلیت های کودکان در یادگیری زبان استفاده از بعضی روش ها مثل روش مونتسوری میتواند در تسهیل این فرآیند موثر باشد.

دکتر ماریا مونتسوری پزشک ایتالیایی بود که به تدریج به آموزش و درمان کودکان دارای نیازهای ویژه علاقه مند شد. او مرکزی را برای مراقبت از کودکان تاسیس کرد و آن را «خانه ی کودکان» نامید. آوازه ی روش دکتر مونتسوری برای کودکان استثنایی سبب شد افرادی از سراسر جهان

برای بازدید از آن مرکز مراجعه کنند. او به مشاهدات خود ادامه داد و با آزمون و خطا روشی را ایجاد کرد که در عصر خویش بسیار تندرو و افراطی بود و نامش را روش مونته سوری نامید (موللی، ۱۳۸۳).

روش آموزشی مونته سوری، برگرفته از خود کودکان بود. او کودکان را محدود نمی کرد بلکه در محیطی قرار می داد تا استعداد خود را نشان دهند. میزها و صندلی ها به اندازه قفسه های کوتاه در دسترس همه آنان بود و طوری به آنان آموزش می داد که مستقل باشند و خود همه کار خودشان را انجام دهند. او مشاهده کرد که کودکان خردسال در محیط آموزشی سرشار از لوازم متناسب با سن کودک بهترین یادگیری را دارند؛ زیرا این چنین محیطی می تواند تجربه هایی را در اختیار کودک بگذارد که به طور مستقل و با انگیزه خود بیاموزد و به جای ارائه اطلاعات خام کودکان، به آنان می آموزد که فعالیت های هدف دار شوند (موللی، ۱۳۸۳). مفهوم اساسی روش مونته سوری یادگیری مبتنی بر واقعیت، بازی و کار است (پیاستا و همکاران، ۲۰۱۰) به این معنی که کودکان باید با بازی کردن و فعال بودن در انجام یک کار یا کار، مستقیماً با واقعیت و یادگیری در ارتباط باشند. توسط معلم به عنوان راهنما ارائه شده است. اغلب به کودکان این آزادی داده می شود که فعالیت هایی را که دوست دارند انتخاب کنند و خودشان آنها را کشف کنند. استقلال کودکان تمرکز اصلی است. از کودکان حمایت می شود تا خودشان یاد بگیرند (لوننبورگ، ۲۰۱۱). اگرچه به کودکان آزادی کشف اشیاء و فعالیت های مختلف داده می شود، مدل یادگیری مونته سوری همچنان بر اهمیت موقعیت و وظیفه معلم به عنوان همراهی که کودکان را در یادگیری تسهیل و هدایت می کند، تأکید می کند. همانطور که توسط لینینکوا (۲۰۱۵) توضیح داده شده است، وظیفه معلم این است که به کودکان نشان دهد چگونه از مطالب استفاده کنند، سپس به آنها اجازه دهد انتخاب کنند که از کدام یک استفاده کنند، و امیدواریم که پس از اتمام مطالب، مطالب را به موقعیت قبلی خود برگردانند. (لوننبورگ، ۲۰۱۱). کودکان همچنین زمانی که احساس می کنند در هنگام مشاهده توسط معلم مشکلی وجود دارد، باید کار خود را اصلاح کنند. معلم آنچه را که بچه ها نیاز دارند را در می یابد و تسهیل می کند. روش مونته سوری مبتنی بر تعامل بین کودکان، مواد آموزشی مناسب و به ویژه مربیان مونته سوری است که برنامه هایی طراحی میکند و محیط را برای برآوردن نیازهای مشاهده شده افراد و گروه تسهیل می کند.

هدف اصلی برنامه مونته سوری این است که به هر کودک کند تا به توان های بالقوه خود در همه حیطه های زندگی برسد و همه عمر یک یادگیرنده باشد. کودکان در کلاس های ۳ ساله گروه بندی می شوند (پیش دبستانی ۳-۶ سال؛ دوره اول دبستان: ۶-۹ سال؛ دوره دوم دبستان: ۹-۱۲ سال؛ دوره متوسطه: ۱۲-۱۵ سال). آموزش ها بر مبنای تفاوت های فردی است. نظم و ترتیب در کلاس مونته سوری جایگاه ویژه ای دارد و کودک در عین آزادی عمل، محدودیت و قوانینی را رعایت میکند (موللی، ۱۳۸۳). در کلاس درس مونته سوری، راهنماها آگاه هستند که کودک را مجبور نکنند تا یک مهارت را زود یاد بگیرد. کودک با افزایش علاقه و کنجکاوی نشان میدهد که برای مطالب جدید آماده است. کار بزرگسالان در محیط مونته سوری این است که کودک را زمانی برای کار آماده کند که از نظر رشدی برای کسب آن مهارت آماده باشد (ربوری، ۲۰۲۰). در کلاس درس ماریا مونته سوری، کودکان تشویق می شوند تا رنگ آمیزی، طراحی و ساختن برچسب های نام را یاد بگیرند. نوشتن روی سینی های شنی به کودکان کمک می کند تا اشکال مختلف، خطوط اضافی و منحنیها را آزمایش کنند. این اشکال اساس شکل گیری حروف و اعداد هستند. گوشه کتاب در کلاس های اولیه کودکی برای اصلاح مهارت خواندن کودک و مهارت های زبانی بیشتر تلفظ و گرامر ضروری است (دینه، ۲۰۱۹). فعالیت های فرهنگی آیت های زبانی جدیدی مانند واژه هایی مانند «زمین»، «آب» و «جهان» را معرفی می کنند. فعالیت های فرهنگی مختلف کودکان را با زبان های مختلف دنیا آشنا می کند. معلمان می توانند چنین کلماتی را از طریق آموزش آشپزی یا فعالیت های مشابه با فرهنگ های مختلف معرفی کنند. معلمان باید اطمینان حاصل کنند که محیط به خوبی آماده است تا بهترین فرصت را برای یادگیری زبان در اختیار کودک قرار دهد. معلمان نیز نقش مهمی در خواندن برای کودکان دارند. بیان زبانی و نگرش معلم در هنگام مطالعه، کودکان را تحت تأثیر قرار میدهد. کودکان همیشه تمایل به کپی کردن دارند، بنابراین نگرش و زبان منفی ممکن است در پیشرفت کودک در خواندن اختلال ایجاد کند (موللی، ۱۳۸۳). کودکان در برنامه های مونته سوری نیز به طور منظم در فعالیت های بازی آموزشی و فرازبانی مختلف شرکت می کنند. این شامل تمرین های آگاهی واج شناختی صریح است. آگاهی واج شناختی یک توانایی فرازبانی مربوط به آگاهی عمومی از اجزای صوتی گفتار است (راتون، ۲۰۰۴). آگاهی واج شناختی شامل اجزای غیر آوایی و واجی است. اولی شامل جنبه هایی مانند آگاهی از هجا و قافیه است، در حالی که دومی معمولاً به عنوان آگاهی واجی شناخته می شود که به عنوان «درکی که کلمات گفتاری از آوای فردی تشکیل شده اند که می توانند تجزیه و تحلیل و دستکاری شوند» تعریف می شود (راتون، ۲۰۰۴). آگاهی واج شناختی (اما اغلب: آگاهی واجی به طور خاص) معمولاً برای توانایی های خواندن و املا پیش بینی می کند (راتون، ۲۰۰۴).

دوران کودکی و نوجوانی یکی از مهمترین ادوار زندگی هر فرد در یادگیری زبان بخصوص زبان دوم است. یادگیری زبان باعث برقراری ارتباط با دیگران و به اشتراک گذاشتن احساسات و افکار میشود. لذا والدین باید با کمک ابزار و روش‌های علمی موجود، به رشد زبانی کودک توجه کنند. با توجه به پیشینه‌ی روش مونته سوری و اهمیت مطالبی که درباره‌ی زبان و یادگیری آن شرح داده شد، این پژوهش به منظور بررسی تاثیر روش مونته سوری بر یادگیری زبان نگارش شده است. همچنین مطالب علمی موجود درباره‌ی این حوزه بسیار پراکنده است و تلاش شده است که با یکپارچه سازی و منسجم کردن آن‌ها، به استفاده از این روش اهمیت بیشتری داده شود.

۲- روش شناسی

مطالعه حاضر یک پژوهش مروری نظاممند است که در آن مقالات ارائه شده در پایگاه‌های اطلاعات خارجی مثل گوگل اسکولار و پابمد در بازه زمانی سال ۲۰۲۴ تا ۲۰۱۲ انتخاب شده‌اند. برای جست وجوی مقالات از کلیدواژه‌های مونته سوری، یادگیری زبان، یادگیری زبان دوم استفاده شد. جست وجوی مقالات با معیارهای خاصی انجام شد. به گونه‌ای که ابتدا تمام مقالاتی که در عنوان یا متن اصلی از کلیدواژه‌های مرتبط با موضوع وجود داشت انتخاب و یک لیست تهیه شد. سپس مقالات به صورت دقیقتری مورد بررسی قرار گرفتند و مقالات غیرمرتبط و تکراری حذف شدند. در گام نهایی، متن کامل مقالات مورد بررسی قرار گرفت و آنهایی که واجد تمام شرایط ذکر شده بودند، نگه داشته شدند.

۳- بحث درباره یافته ها

در این پژوهش تعداد ۱۸ مقاله پژوهشی واجد شرایط زبان انگلیسی مورد بررسی قرار گرفت. در ادامه مقالات و داده‌های مرتبط به آنها، در رابطه با موضوع پژوهش ارائه شده است. روش مونته سوری سال‌هاست که در سراسر جهان رواج یافته است. پژوهش‌های مورد بررسی چند عامل اصلی را بررسی کردند که به ترتیب در ادامه توضیح داده می‌شوند.

مهارت‌های خواندن

برنامه درسی پیش دبستانی مونته سوری با اصول یادگیری و رشد سازگارتر از برنامه‌های درسی مرسوم است (لیلارد، ۲۰۱۹؛ مارشال، ۲۰۱۷). به عنوان مثال، کودکان در کلاس‌های مونته سوری به طور سیستماتیک خواندن را با استفاده از فعالیت‌های چند حسی و رویکرد آوایی، مطابق با شناخت تجسم یافته یاد می‌گیرند (کستلر و همکاران، ۲۰۱۸). همچنین کلاس‌های درس باز و چندساله مونته سوری ممکن است محیطی با تعاملات اجتماعی غنی، مشارکتی و متنوع ارائه دهد که ممکن است مهارت‌های اجتماعی-عاطفی اولیه را تقویت کند (مک کلان و کینزی، ۱۹۹۷). بنابراین، دلایلی برای این باور وجود دارد که آموزش پیش دبستانی مونته سوری ممکن است به نتایج تحصیلی، شناختی و اجتماعی بیشتری نسبت به آموزش متعارف در کودکان خردسال منجر شود. در ادامه به پژوهش‌های مرتبط پرداخته می‌شود.

کورتیر و همکاران (۲۰۲۱) به تجزیه و تحلیل مقطعی در مهدکودک و تحلیل‌های طولی در طول ۳ سال پیش دبستانی در فرانسه پرداختند. آن‌ها نشان دادند که کودکان گروه معمولی-نمرات عمومی خواندن پایین‌تری نسبت به کودکان گروه خصوصی مونته-سوری و کودکان مونته سوری-عمومی داشتند. هیچ تفاوتی بین دو گروه مونته سوری وجود نداشت. در پیش دبستانی عمومی (که در آن تکالیف کلاسی به صورت تصادفی انجام می‌شد)، مهارت‌های خواندن کودکان کلاس‌های درس مونته سوری بیشتر از مهارت‌های خواندن کودکان کلاس‌های معمولی بود. کودکان از گروه معمولی-عمومی گزارش کردند که نسبت به کودکان گروه خصوصی-مونته سوری و گروه مونته سوری-عمومی شایستگی کمتری در خواندن دارند. همچنین فرانس و سابتیک (۲۰۱۵) در یک مطالعه آزمایشی نشان دادند که کودکانی که در پیش دبستانی‌های مونته سوری در کرواسی هستند، نسبت به هم‌تایان خود در پیش دبستانی‌های معمولی بودند، سطوح بسیار بالاتری از آگاهی واج شناختی را از خود نشان دادند. نتایج نشان داد که کودکانی که در برنامه‌های پیش دبستانی مونته سوری میانگین نمرات آگاهی واج شناختی نسبت به کودکان برنامه‌های پیش دبستانی معمولی بالاتری داشتند. اگرچه به تحقیقات گسترده‌تری نیاز است، پذیرش برخی از فعالیت‌ها و تمرین‌های ترویجی زبان برنامه پیش دبستانی مونته سوری می‌تواند تأثیر مثبتی بر مهارت‌های خواندن کودکان داشته باشد.

نتایج مطالعات چن (۲۰۲۲) که با هدف بررسی تأثیر روش تدریس مونته سوری و آموزش سنتی چینی بر رشد شناختی زبان کودکان 3 تا 6 ساله انجام شده است، نشان می‌دهد که آموزش مونته سوری با احترام به کودکان به عنوان افرادی آزاد، شروع می‌شود که می‌توانند به طور کامل با همسالان خود ارتباط برقرار کنند و در نتیجه توسعه زبان خود را در یک محیط آزاد بهبود بخشند. در مورد آموزش سینولوژی هم همینطور است. اگرچه محیط کلی آموزش سینولوژی مانند مونته سوری خود گزینشی نیست، اما اشکال مختلفی از جذب زبان نیز وجود دارد در محیط آموزش سینولوژی انواع مختلفی از جذب زبان وجود دارد (از جمله خواندن آثار کلاسیک، بازخوانی، بازتولید صحنه‌ها و داستان‌ها). هر دو روش آموزشی ممکن است به کودکان اجازه دهد تا زبان را با توجه به مراحل رشدی خود و با استفاده از روش‌های ناخودآگاه، جذب، به خاطر بسپارند، تغییر دهند و خروجی دهند.

زبان دوم

یادگیری زبان دوم در آموزش مونته سوری جدید نیست. با این حال، ادبیات منتشر شده بسیار کمی در مورد این جنبه از برنامه درسی مونته سوری وجود دارد (جندزا، ۲۰۱۶). زبان، که شامل زبان شفاهی، نوشتن و خواندن است، یکی از چهار حوزه ای است که برنامه درسی خانه کودکان مونته سوری در آن سازماندهی شده است. مواد و شیوه‌هایی برای حمایت از رشد زبانی هر کودک، از طریق کار فردی و تعامل با دیگران در فرصت‌های مناسب برای استفاده از زبان وجود دارد. ماریا مونته سوری رشد طبیعی یادگیری زبان اول را در کودک مشاهده کرد و حوزه زبانی برنامه درسی خانه کودکان مونته سوری را به دنبال آن دنبال توسعه داد. او سعی کرد روش ناخودآگاهی را تقلید کند که در آن کودکان زبان اول خود را به دست می‌آورند، به سمت نوشتن و سپس خواندن پیش می‌روند، در حالی که طرفدار بیان خود و تقویت و پالایش واژگان است. طبق آموزش دکتر مونته سوری، کودکان مواد مغذی برای رشد ذهن، بدن و شخصیت خود را در محیط اطراف خود پیدا می‌کنند و زبان می‌تواند بخشی از آن باشد (چاوریا و همکاران، ۲۰۲۱). همچنین اعتقاد بر این بود که او طرفدار یادگیری یک زبان خارجی توسط کودکان خردسال است و روش مکالمه مستقیم را با استفاده از بازی‌ها، آهنگ‌ها، تصاویر و نمودارها ترجیح می‌دهد. پژوهش‌های مربوط به روش مونته‌سوری در یادگیری زبان دوم در ادامه توضیح داده شده است. چاوریا و همکاران (۲۰۲۱) به اهمیت تمایز بین استراتژی‌های محدود و گسترده برای یکپارچه‌سازی زبان‌ها در محیط یادگیری مونته سوری پرداختند. این مطالعه به‌طور خاص تفاوت‌ها در سطوح دستیابی به زبان دوم را اندازه‌گیری نکرده است، اما نشان داده است که با پایدار شدن مدل یکپارچه در محیط یادگیری روزمره کودکان، نتایج بهبود یافته است. مدل‌های پیاده‌سازی زبان دوم در آموزش مونته سوری را که زبان هدف را جزئی از محیط یادگیری در نظر می‌گیرند، حمایت می‌کند. درباره سطوح دستیابی به زبان دوم، هنگامی که مدل به طور بیشتری به محیط یادگیری معمولی کودکان یکپارچه می‌شود، مطالعه نتایج بهتری را نشان داده است.

آمالی و همکاران (۲۰۱۹) به بررسی استفاده از روش مونته سوری برای بهبود مهارت زبان انگلیسی در اوایل دوران کودکی پرداختند. نتایج حاکی از آن است که استفاده از روش مونته سوری در فعالیت‌های یادگیری زبان انگلیسی می‌تواند به طور مثبتی در توانایی و عملکرد زبان انگلیسی دانش‌آموزان منتج می‌شود. در انتها محققان پیشنهادها متعددی را در رابطه با موضوع زبان انگلیسی برای آموزش دوران کودکی ارائه کردند. شهید کاظمی و همکاران (۲۰۱۸) به تأثیرات تدریس دانش‌آموزان سن 3 تا 6 سال در گروه‌های مختلط به ویژه در یادگیری زبان پرداختند. این مطالعه به روش ترکیبی انجام شد و از نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. مشاهدات یک کلاس با 40 دانش‌آموز و مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته با 2 معلم مونته سوری انجام شد. محیط کلاس‌ها و نوع تعامل و تبادلات بین دانش‌آموزان با سنین مختلف یک محیط تقریباً خانوادگی را ایجاد می‌کند، جایی که دانش‌آموزان بزرگتر به عنوان راهنماها عمل کرده و به دانش‌آموزان کوچکتر در یادگیری و اصلاح خطاهایشان کمک می‌کنند. شرکت‌کنندگان اعلام کردند که در کلاس مونته سوری به ندرت هرگونه تضاد یا تداخل منفی وجود دارد، زیرا انرژی تمامی دانش‌آموزان به صورت مثبت درگیر می‌شود. همچنین مشاهدات نشان داد که تعاملات همتاها و کارهای همکاری در درس‌های گروهی و در زمان‌های بازی آزاد دانش‌آموزان، عوامل مؤثر در یادگیری زبان دوم و یادگیری الگوهای زبان جدید به صورت استنتاجی است. همچنین آن‌ها به ذکر این نکته پرداختند که اگرچه گروه‌بندی با سنین مختلط دارای مزایای فراوانی است، اما قبل از گروه‌بندی، جوانی از مدیریت کلاس و آموزش، مانند محدوده سنی، نسبت دانش‌آموزان جوانتر به دانش‌آموزان بزرگتر، استراتژی‌های آموزشی برای تدریس گروهی مختلط و زمان اختصاص داده شده به آموزش باید به میزان کافی مورد توجه قرار گیرند.

مطالعه‌ی موردی ایرامبونا (۲۰۱۴) با هدف بررسی برجسته کردن نقاط ضعف و دستاوردهای احتمالی ناشی از روش‌های آموزش انگلیسی اجرا شده در مدرسه ابتدایی بوجومبورا مونته سوری، در بوروندی است و از روش‌های ترکیبی با تکنیک توصیفی استفاده شد. یافته‌ها نشان می‌دهد که معلمان مدارس برای تدریس و برای آموزش با استفاده از روش‌های همراه با بازی در این موقعیت آموزش دیده‌اند؛ زیرا کودکان از طریق بازی به خوبی یاد می‌گیرند و معلمان درک کرده‌اند که کودکان نسخه کوچکی از بزرگسالان نیستند. معلمان این مدارس مراحل روانی مختلفی را که کودکان از آنها عبور می‌کنند،

به خوبی می‌شناسند و نیازهای آنها را درک کرده‌اند و برای فعالیت‌های آموزشی با آنها همکاری می‌کنند. حتی اگر برخی از وسایل آموزشی از دست رفته باشند، مدرسه به مواد آموزشی کافی مناسب برای سطح کودکان خود دسترسی دارد. مدیریت مدرسه و همچنین معلمان در پیاده‌سازی سیستم آموزشی مونتسوری در درسهای زبان انگلیسی و یادگیری آن موفق بوده‌اند.

وینفلد (۲۰۱۲) یادگیری زبان مبتنی بر وظیفه را به عنوان یکی از راه‌های ترویج تولید زبان شفاهی و فراهم کردن فرصت‌هایی برای مذاکره‌ی معنا معرفی می‌کند. این یک رویکرد امیدوارکننده برای تسهیل تولید زبان دوم و در نتیجه توسعه مهارت‌های گفتاری در زمینه مونتسوری است. وی این فرضیه را مطرح می‌کند که این رویکرد می‌تواند در یک محیط دوزبانه مونتسوری پیاده‌سازی شود و در عین حال روش یادگیری مونتسوری را ممکن می‌سازد. میتوان تصور کرد که یادگیری زبان در یک محیط مونتسوری بدون وقفه انجام میشود، زیرا وظایف مختلفی میتواند بخشی از محیط آماده شده باشد و کار مبتنی بر وظیفه بر اساس علاقه، انتخاب فردی و آموزش خودکار انجام می‌شود. اجرای وظایف در یک محیط دوزبانه مونتسوری در رابطه با یادگیری فردی امکانپذیر است و باعث میشود که زبان آموزان، حتی زبان آموزان جوان مبتدی زبان خارجی، خروجی بیشتری تولید کنند؛ خروجی خود را اصلاح کنند؛ و در نتیجه آنها را بهبود بخشند.

مهارت نوشتاری

مهارت نوشتاری همواره به عنوان یک چالش برای بسیاری از دانش آموزان زبان دوم در نظر گرفته شده است. برای برخی دانش آموزان، واقعیت این است که نوشتن یک مهارت دشوار است، زیرا در نوشتن، دانش آموزان باید ایده‌های خود را تولید و سازماندهی کنند تا مشکلات نوشتاری را حل کنند. بنابراین پژوهشگران از روی آموزش مونتسوری برای بهبود مهارت‌های نوشتاری استفاده کرده‌اند.

آقاجانی و صالحی (۲۰۲۱) به بررسی تأثیر روش تدریس مونتسوری بر عملکرد نوشتاری دانش‌آموزان زبان انگلیسی به عنوان زبان خارجی پرداختند. از تمامی آنها پیش‌آزمون گرفته شد تا سطح مهارت زبانشان بررسی شود؛ آنها هیچ دانش پیشینه‌ای در زبان انگلیسی نداشتند و قبلاً زبان انگلیسی را مطالعه نکرده بودند. در ادامه به طور تصادفی به دو گروه تجربی و کنترل تقسیم شدند. اعضای گروه تجربی بر اساس روش تدریس مونتسوری و با استفاده از جزئیات مختلفی از مواد مونتسوری آموزش داده شدند. اعضای گروه کنترل به روش تدریس روزمره آموزش داده شدند. هر دو گروه ترکیبی از دانش آموزان پسر و دختر با بازه سنی 5-6 سال بودند. پس از 12 جلسه، پس از آزمون نوشتاری به هر دو گروه داده شد تا ارزیابی شود که آیا تفاوت معنی داری بین این دو گروه وجود دارد یا خیر. تحلیل‌های آماری نشان داد که بین میانگین امتیازهای دو گروه در پس آزمون نوشتاری تفاوت معنی دار آماری وجود دارد. بنابراین، می‌توان ادعا کرد که روش تدریس مونتسوری تأثیر معنی‌داری بر مهارت نوشتاری دانش آموزان داشته است.

بولدر و گوکس (۲۰۲۱) به بررسی تأثیر آموزش مونتسوری بر توسعه آگاهی فونولوژیک و آگاهی چایی، دو مهارت اساسی خواندن و نوشتن در کودکان پیش دبستانی پرداختند. مشخص شد که بین نمرات پیش آزمون و پس آزمون در میانگین نمرات کودکان با توسعه نرمال در گروه سنی 4-6 سال که در برنامه آموزشی مونتسوری شرکت می‌کردند، در آگاهی فونولوژیک کلی، تطبیق کلمات با صداهای اولیه مشابه، تطبیق کلمات ریتمینگ، توجه به صداهای اولیه کلمات، حذف صداها و سیلابها، اتصال صداها و آگاهی چایی کلی، تفاوتی وجود داشت و این تفاوت ناشی از جنسیت نبود. بر اساس این تأثیر آموزش مونتسوری بر توسعه مهارت‌های خواندن و نوشتن کودکان، می‌توان مواد اضافی ایجاد کرد که شامل برنامه‌های مونتسوری برای آموزش خواندن و نوشتن در دوره کودکی اولیه باشد.

آری و کایلی (۲۰۱۱) به بررسی تأثیر روش مونتسوری بر آمادگی کودکان پیش دبستانی برای ورود به مدارس ابتدایی پرداختند. ۵۰ کودک در این پژوهش مشارکت کردند که ۲۵ کودک در گروه آزمایش و ۲۵ کودک در گروه کنترل بودند. نتایج به دست آمده از این پژوهش حاکی از آن است که روش مونتسوری کمک مثبتی به آمادگی ذهنی کودکان پیش دبستانی برای ورود به دبستان می‌کند و کارآمدتر از برنامه‌های آموزشی فعلی پیش دبستانی‌هاست.

ایدوگان (۲۰۱۶) به بررسی تأثیر آموزش مونتسوری بر رشد زبانی کودکان پیش دبستانی پرداخت. همچنین این پژوهش دارای پیش آزمون و پس آزمون بود. مشاهده شد که کودکان گروه آزمایش که در برنامه‌های آموزشی مونتسوری شرکت کرده بودند، در آزمون واژگان دسکودر، آزمون واژگان و زبان، آزمون کلمه تصویری پی بادی عملکرد بهتری از خود نشان دادند. می‌توان ادعا کرد برنامه آموزشی اجرا شده تنها به مدت دو ماه باعث شد تا کودکان تجربیات بهتری در مورد توانایی‌های زبانی خود کسب کنند.

۴. نتیجه گیری

پژوهش مروری حاضر با تأثیر آموزش مونتسوری بر مهارت‌های زبان اول و زبان دوم انجام گرفت. بررسی‌های انجام شده، نشان دهنده‌ی آن بود که میان روش مونتسوری و یادگیری زبان همبستگی مثبتی وجود دارد. محیط مونتسوری خودگزینی است و اشکال مختلفی از جذب زبان

در آن یافت میشود. این محیط به کودکان اجازه میدهد تا زبان را با توجه به مراحل رشدی خود جذب، حفظ و به تولید خروجی بپردازند (چن، ۲۰۲۲). مطالعات مונته سوری از این ایده حمایت میکند که کودکان گروه آموزش مונته سوری نسبت به کودکان گواه نمرات خواندن بالاتری داشتند (کورتیر و همکاران، ۲۰۲۱). همچنین پس از اندازه گیری عملکرد دانش آموزان در آزمون های زبان (الفبا و خواندن)، دانش آموزان مונته سوری در مقایسه با گروه کنترل، در مجموع امتیازهای مهارت های تحصیلی بیشتری کسب کردند (لیلارد و همکاران، ۲۰۱۷). همچنین نمرات کودکانی که در برنامه آموزشی مונته سوری شرکت می کردند، در آگاهی فونولوژیک، تطبیق کلمات با صداهای اولیه مشابه، توجه به صداهای اولیه کلمات، حذف صداها و سیلابها، اتصال صداها تفاوت وجود داشت (بولدر و گوکس، ۲۰۲۱). مطالعاتی نیز درباره ی اثربخشی استفاده از روش مונته سوری بر یادگیری زبان دوم صورت گرفته است. شواهد گویای آن است که روش مונته سوری تأثیر معنیداری بر مهارت نوشتاری دانش آموزانی که در حال یادگیری زبان انگلیسی به عنوان زبان دوم خود هستند، داشته است (آقاجانی و صالحی، ۲۰۲۱). یادگیری مبتنی بر وظیفه در محیط مונته سوری دائماً اجرا می شود و باعث می شود که زبان آموزان، حتی دانش آموزانی که در یادگیری زبان جوان و مبتدی هستند، به تولید و اصلاح خروجی بیشتری بپردازند (وینفلد، ۲۰۱۲). همچنین محیط و مواد مונته سوری در یادگیری زبان موثر هستند. به طور مثال می توان به پژوهش کریستیان (۲۰۱۸) اشاره کرد. در این مقاله ذکر شده که مواد آموزشی مبتنی بر مفاهیم مונته سوری در آموزش زبان برای همه سنین مناسب هستند و نیازهای تمامی دانش آموزان را پوشش می دهند. علاوه بر این، تعاملات همتاها و کارهای همکاری در درس های گروهی و در زمان های بازی آزاد دانش آموزان، عوامل مؤثری در یادگیری زبان دوم و یادگیری الگوهای زبان جدید به صورت استنتاجی است (شهید کاظمی و همکاران، ۲۰۱۸). با این حال ممکن است این نتایج تحت تأثیر عواملی قرار بگیرد. اولاً والدینی که داوطلبانه یک پیش دبستانی مונته سوری را برای فرزندان خود انتخاب می کنند، احتمالاً از نظر مشارکت در آموزش با سایر والدین متفاوت هستند. آن دسته از والدینی که مונته سوری را انتخاب می کنند، مسلماً نماینده اکثر خانواده ها نیستند. یکی از راه های مقابله با این امر این است که (الف) به طور تصادفی دانش آموزان را به یک کلاس درس مונته سوری یا معمولی اختصاص دهیم. (ب) در مورد کودکانی که والدین آنها به طور خاص پیش دبستانی مונته سوری را انتخاب نمی کنند تحقیق کنید. با این حال، بیشتر مطالعات قبلی از انتساب تصادفی کودکان استفاده نکرده اند (بنابراین اثرات مخدوش کننده آموزش با مشارکت والدین (آکرمن، ۲۰۱۹). بعلاوه، دو مطالعه که از طرح قرعه کشی استفاده کردند (لیلارد و همکاران، ۲۰۱۷) فقط شامل فرزندان والدینی بودند که ثبت نام در یک پیش دبستانی مונته سوری را انتخاب کردند (که باعث ایجاد شک و تردید در مورد نماینده بودن نمونه مطالعه شد). دوم، از آنجا که بیشتر پیش دبستانی های مונته سوری مبتنی بر شهریه هستند، تا حد زیادی کودکان خانواده های پردرآمد را ثبت نام می کنند. حتی پیش دبستانی های دولتی مונته سوری تمایل به جذب خانواده هایی با درآمد بالاتر نسبت به سایر پیش دبستانی ها دارند (کلاکشر و همکاران، ۲۰۱۹؛ دیز و برون، ۲۰۱۷). در نتیجه، اکثر مطالعات قبلی تأثیر آموزش مונته سوری را بر کودکان با SES بالا بررسی کرده اند، که باز هم تعمیم یافته ها را به کودکان کم درآمد دشوار می کند (لیلارد و همکاران، ۲۰۱۷). در نهایت هر پژوهشی دارای محدودیت هایی است. از جمله محدودیت هایی که این پژوهش داشت، عدم دسترسی به متن کامل برخی مقالات بود که مانع از به اشتراک گذاشتن آن ها شد. همچنین در سالهای اخیر، مطالعات بسیار کمی در این زمینه صورت گرفته است که یکپارچه کردن تمام آن ها و دستیابی به یک نتیجه ی قطعی را دشوار می سازد. پیشنهاد می شود که با توجه به نیازهای این زمینه در امر آموزش و پرورش، مطالعات کمی و کیفی بیشتری صورت بگیرد.

منابع

موللی، گیتا (1383). سرگذشت جنبش مונته سوری. مجله تعلیم و تربیت استثنائی.

Aghajani, F., & Salehi, H . (2020). Effects of Montessori Teaching Method on Writing Ability of Iranian Male and Female EFL Learners. *Journal of Practical Studies in Education* , 2(1), 8-15.
<https://doi.org/10.46809/jpse.v2i1.17>

Asma Shahid Kazi, Shagufta Moghal, Fakhra Aziz. (2023). Mixed-Age Group Teaching in Second
Aydoğan, Y. A. S. E. M. İ. N. (2016). Examination of the affect of Montessori education on
language development of pre-school children. *Academic Research International*, 7(5), 112-119.

Buldur, A & Gokkus, İ. (2021). THE EFFECT OF MONTESSORI EDUCATION ON THE
DEVELOPMENT OF PHONOLOGICAL AWARENESS AND PRINT AWARENESS Research in
Pedagogy, 11(1), 264-277. 10.5937/IstrPed2101264B

Casey,F., Gaziano, F., Goldman, S. & Swiston, K. (2018). Montessori education in China.
https://web.cs.wpi.edu/~rek/Projects/Montessori_Proposal.pdf

Castles, A., Rastle, K., & Nation, K. (2018). Ending the reading wars: Reading acquisition from
novice to expert. *Psychological science in the public interest*, 19(1), 5-51.

Chavarría, R. R. (2021). Second language corner for children's house: A practitioner–researcher
journey into bilingualism in Montessori education. *Journal of Montessori Research*, 7(1), 67-82.

Chen, Yongyi. (2022). Exploring Children's Language Cognitive Development: An Inquiry-Based on
China Sinology and Montessori Teaching Method. *International Journal of Education and Research*,
10(5), 91-98.

Courtier, P., Gardes, M. L., Van der Henst, J. B., Noveck, I. A., Croset, M. C., Epinat-Duclos, J., &
Prado, J. (2021). Effects of montessori education on the academic, cognitive, and social development
of disadvantaged preschoolers: a randomized controlled study in the French publicschoo system.
Child Development, 92(5), 2069-2088.

Culclasure, B. T., Fleming, D. J., & Riga, G. (2018). An Evaluation of Montessori Education in
South Carolina's Public Schools. *Online Submission*.

Debs, M. C., & Brown, K. E. (2017). Students of Color and Public Montessori Schools: A Review
of the Literature. *Journal of Montessori Research*, 3(1), 1-15.

DinhT, Thanh, Thi Hoang, L. (2019). Building Vietnamese Language System for Children 5-7 Years
of Age with Montessori Method. *Journal of Studies in Education*, 9, 4.
<https://doi.org/10.5296/jse.v9i4.15579>

Franc, B., & Subotic, V. (2015). Differences in phonological awareness of five-year-olds from Montessori and regular program preschool institutions. In *U: Researching paradigms of childhood and education conference book of selected papers (2nd Symposium: Child language and culture)* (pp. 12-20).

Girgin, İ. (2020). A Review on the language development in early childhood. *Journal of Individual Differences in Education*, 2(1), 52-63.

<https://doi.org/10.30971/jecce.v2i.502>

Irambona, A. (2012). An Evaluation of the English Teaching Methods Implemented at Bujumbura Montessori Primary School: Weaknesses and Achievements: Authentic Assessment for improving

Jendza, J. (2016). Foreign languages in the Montessori environment: A participatory action research—the first cycle. *Beyond Philology: An International Journal of Linguistics, Literacy Studies and English Language Teaching*, 13, 287-305.

Kayili, G., & Ari, R. (2011). Examination of the Effects of the Montessori Method on Preschool Children's Readiness to Primary Education. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 11(4), 2104-2109.

Kusrini, N. A. R., Amalia, E. R., & Khoiriyati, S. (2020). Applying Montessori Method To Improve Early Childhood English Skill. *Jurnal Darussalam: Jurnal Pendidikan, Komunikasi Dan Pemikiran Hukum Islam*, 12(1), 93-110.

Language Learning: An Observational Study of a Montessori Classroom in Pakistan. *JECCE*, 2.

Lillard A., Heise M., Richey E., Tong X., Hart A., Bray P. Montessori preschool elevates and equalizes child outcomes: A longitudinal study. *Front. Psychol.* 2017;8:1783. doi: 10.3389/fpsyg.2017.01783

Lillard, A. S., Heise, M. J., Richey, E. M., Tong, X., Hart, A., & Bray, P. M. (2017). Montessori preschool elevates and equalizes child outcomes: A longitudinal study. *Frontiers in psychology*, 8, 1783.

Lnenickova, Irena. 2015. Montessori Language Teaching: Materials Analysis and Evaluation. Thesis. Department of English Language and Literature. Faculty of Education. Masaryk University: Brno. Ackerman, D. J. (2019). The Montessori preschool landscape in the United States: History, programmatic inputs, availability, and effects. *ETS Research Report Series*, 2019(1), 1-20.

Lunenburg, F. C. (2011). Curriculum models for preschool education: Theories and approaches to learning in the early years. *Schooling*, 2(1), 1-6.

Mahmud, N., & Samad, F. (2020). Contextual-based educational game tools for early childhood language learning in kindergarten. In *Proceedings of the 1st International Conference on Teaching and Learning* .93_96. DOI: 10.5220/0008901800930096

Marshall, C. (2017). Montessori education: a review of the evidence base. *npj Science of Learning*, 2(1), 11.

McClellan, D. E., & Kinsey, S. (1997). Children's Social Behavior in Relationship to Participation in Mixed-Age or Same-Age Classrooms.

Piasta, S. B., Purpura, D. J., & Wagner, R. K. (2010). Fostering alphabet knowledge development: A comparison of two instructional approaches. *Reading and writing*, 23, 607-626.

Rathvon, N. (2004). *Early Reading Assessment. A Practitioner's Handbook*. Guilford Press, 72 Spring Street, New York, NY 10012.

Rebori, Antonia. (2020). The Effects of Book Workshops on Emergent Reading Skills in Montessori Early Childhood. Retrieved from Sophia, the St. Catherine University repository website: <https://sophia.stkate.edu/maed/384>

Rosales Chavarria, R. (2021). Second Language Corner for Children's House: A Practitioner–Researcher Journey Into Bilingualism in Montessori Education. *Journal of Montessori Research*, 7(1), 67–82. <https://doi.org/10.17161/jomr.v7i1.13401>

Schools: Customizing Foreign Language Learning and Promoting L2 Speaking Skills. *Linguistik Online*, 54(4). <https://doi.org/10.13092/lo.54.284>

Winnefeld, J. (2012). Task-based Language Learning in Bilingual Montessori Elementary